

You are accessing the Digital Archive of the Catalan Review Journal.

By accessing and/or using this Digital Archive, you accept and agree to abide by the Terms and Conditions of Use available at http://www.nacs-catalanstudies.org/catalan_review.html

Catalan Review is the premier international scholarly journal devoted to all aspects of Catalan culture. By Catalan culture is understood all manifestations of intellectual and artistic life produced in the Catalan language or in the geographical areas where Catalan is spoken. Catalan Review has been in publication since 1986.

Esteu accedint a l'Arxiu Digital del Catalan Review

A l' accedir i / o utilitzar aquest Arxiu Digital, vostè accepta i es compromet a complir els termes i condicions d'ús disponibles a http://www.nacs-catalanstudies.org/catalan_review.html

Catalan Review és la primera revista internacional dedicada a tots els aspectes de la cultura catalana. Per la cultura catalana s'entén totes les manifestacions de la vida intel·lectual i artística produïda en llengua catalana o en les zones geogràfiques on es parla català. Catalan Review es publica des de 1986.

Inauguració del Xè Col·loqui de la NACS **Vicenç Llorca**

Catalan Review, Vol. XVI, number 1-2, (2002), p. 11-14

INAUGURACIÓ DEL Xè COL·LOQUI DE LA NACS

PROVIDENCE, RHODE ISLAND, 10 DE MAIG DE 2001.

VICENÇ LLORCA

Benvolgudes senyores, benvolguts senyors:

La North American Catalan Society és a punt d'inaugurar el seu Xè. Col·loqui. És aquest un fet remarcable per ell mateix. En primer lloc, perquè des de la seva fundació el 1978, la NACS ha sabut congregar al seu voltant totes aquelles persones que, des de l'àmbit acadèmic i d'estudi, han dedicat temps, esforç i, per què no dir-ho, estima, al coneixement i la difusió de la cultura catalana als Estats Units en totes les seves manifestacions, des de l'antropologia a la lingüística, passant per la història o la literatura i, en qualsevol cas, mostrant a la societat nord-americana el significat i la realitat de la llengua catalana.

En segon lloc, perquè això ha convertit la NACS en una de les associacions més emblemàtiques de la catalanística. A la consolidació que signifiquen 23 anys d'història, cal afegir una preocupació constant per ampliar les seves activitats i aconseguir una millor i més efectiva relació entre els seus membres. Les publicacions de la *Catalan Review*, del butlletí intern o la creació d'una Web, posem per cas, en serien alguns exemples. M'agradaria recordar que aquesta tasca ha estat reconeguda amb l'obtenció el 1997 del Premi Ramon Llull per a la promoció internacional de la Cultura Catalana que atorguen l'Institut d'Estudis Catalans i la Generalitat de Catalunya, i amb la distinció un any més tard de la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya.

La meua presència aquí, doncs, voldria que fos valorada no tan sols com una visualització del suport que el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya dóna al col·loqui i a l'entitat, sinó sobretot com un reconeixement cap a la tasca que, sovint calladament, sovint vencent tot tipus de distàncies i dificultats, duu a terme amb entusiasme i rigor, constància i estima. Gràcies, membres de la NACS, per tot aquest volum de dedicació, i felicitats per arribar així a aquesta desena edició des que es celebrés el primer col·loqui a la University of Illinois at Urbana-Champaign.

Sens dubte, la cultura catalana ocupa un lloc singular en el conjunt de les cultures europees. Sense una estructura d'estat, la vitalitat de la seva llengua i de la seva creativitat no tenen un fàcil terme comparatiu, però alhora han dotat Catalunya d'una especial preparació per enfrontar un dels reptes principals de la cultura del segle XXI: l'equilibri entre les noves formes d'universalitat que ofereix la globalització,

i la necessitat d'encarnar-les en la localitat, és a dir, en el lloc concret, si partim de l'etimologia del locus llatí. Identitat i marc de relació global, les dues cares d'una mateixa necessitat de crear un model convivencial capaç de dotar de dignitat el concepte de ciutadania contemporània. Això ha fet que alguns dels sociòlegs i politòlegs més prestigiosos del món hagin parlat del "model català" i hagin situat en l'epicentre de les seves disquisicions la qüestió del fet identitari català mitjançant, sobretot, la defensa de la seva llengua i la seva cultura.

Crec que aquesta dialèctica de la cultura occidental perfectament viscuda en el si de la societat catalana, representa en el segle XXI una font constant d'energia i creativitat, i una oportunitat, doncs, per a les nostres arts i les nostres lletres, de la mateixa manera que la dialèctica entre totalitarisme i democràcia, per simplificar-ho en una expressió, ha tesat bona part del gruix, del volum creatiu de Catalunya durant el segle XX, si més no en tres fases.

En primer lloc, el desig de bastir una societat i una cultura modernes i cosmopolites, identitàries i normalitzades sota paràmetres europeus, duu a un període fecund des del Modernisme i el Noucentisme a l'etapa republicana dels anys trenta. S'hi acompleix l'objectiu de la Renaixença de recuperar la llengua, la literatura i la cultura catalanes, al mateix temps que es propulsa Catalunya en tots els ordres d'una manera extraordinària. L'eix de talent que significa el triangle Gaudí, Dalí i Miró n'és una mostra prou significativa. En segon lloc, amb la dictadura franquista, la cultura catalana ha d'aprendre a sobreviure i a ser creativa des de la resistència clandestina i des de l'exili. Paradoxalment, des d'un punt de vista creatiu, el daltabaix polític no comporta una pèrdua de proposta creativa. El fet que en un dia com avui ens reunim a la Brown University per inaugurar un col·loqui de catalanística, ens ha de fer recordar que mai no podrem agrair prou la feina abnegada amb què, posem per cas, els nostres escriptors no tan sols van evitar la ruptura lingüística amb els assoliments d'abans de la guerra, sinó que van bastir a més des de la seva experiència algunes de les obres emblemàtiques de la literatura catalana i, permeti'm l'homenatge, europea contemporànies. En tercer lloc, el procés democràtic obert amb la Constitució espanyola del 1978, la recuperació de l'Estatut d'Autonomia el 1979 i la restitució de la Generalitat de Catalunya el 1980, ha marcat una tercera etapa de normalització que ha conegut, entorn de l'emblemàtica data dels Jocs Olímpics del 1992, el millor exponent del que ha significat aquesta darrera fase de recuperació nacional i de projecció exterior de Catalunya.

Aquesta creativitat de què parlava ha fet que, malgrat les dificultats i vicissituds que ha viscut el català, la literatura catalana hagi viscut un vertader segle d'or: Josep Carner, Salvador Espriu, J.V. Foix, Josep Pla, Carles Riba, Mercè Rodoreda, Llorenç Villalonga, per

exemple, determinen una vertadera constel·lació literària en l'espai d'una centúria. I a l'alt nivell creatiu cal afegir el fet positiu de la continuïtat, de manera que noves generacions han vingut a donar sentit a la tasca d'aquests autors. Amb una producció d'uns 8.000 títols anuals, el panorama de l'edició en català ens proporciona obres i autors de gran vàlua. Noms com els de Pere Gimferrer, Jesús Moncada, Quim Monzó, Baltasar Porcel o Carme Riera, per exemple, han consolidat en els darrers anys les seves obres i ofereixen una actualitat diversa i de qualitat.

En aquest context, tot i els recursos esmerçats, la cultura i la llengua catalanes requereixen un salt endavant. Per aquest motiu, els governs de Catalunya i de les Illes Balears estan treballant conjuntament en la creació de l'Institut Ramon Llull, destinat a coordinar i a impulsar les activitats de projecció de la llengua i la cultura catalanes. En aquest sentit, es vol comptar amb la col·laboració de l'Estat a través de l'Institut Cervantes, així com amb la incorporació futura d'Andorra, Aragó i el País Valencià. Des del Ramon Llull es coordinaran els lectorats de català arreu del món i es crearà un institut virtual capaç d'oferir en línia l'ensenyament de la llengua catalana i la difusió de la seva cultura; s'intensificarà la relació amb els Casals Catalans i s'obriran noves vies d'activitat en què, òbviament, la literatura tindrà un paper destacat. Iniciatives com la "Setmana del llibre en català" a Nova York el propassat mes de febrer, amb un padrí, val a dir-ho, tan significatiu com Woody Allen, són ja assaigs del que pot ser l'esperit del Ramon Llull: actuacions concertades amb els sectors culturals i coordinades amb el Govern Balear per intensificar la presència de la cultura catalana al món. Un institut àgil, de poca pedra i molt aprofitament de les noves tecnologies i de les institucions ja existents.

Permeti'm, doncs, que els demani ja des d'ara la seva inestimable col·laboració, sobretot en la important tasca d'establir contacte amb la societat cultural nord-americana per tal de fer una feina més efectiva de difusió i relació de la nostra cultura amb Estats Units. Des del Departament de Cultura de la Generalitat, estem oberts als seus projectes. Més encara, els convidaria a presentar iniciatives concretes per tal de potenciar, per exemple, la presència i la traducció d'autors catalans en les universitats i institucions nord-americanes; per tal d'establir xarxes de col·laboració i intercanvi, etc. Quedi, doncs, com sempre, estesa la mà a aquesta entitat emblemàtica com és la NACS en el conjunt de la catalanística internacional.

Inaugurem aquest desè col·loqui de la NACS. I fem-ho des del realisme de reconèixer els problemes que tenim plantejats com a llengua i cultura; de diagnosticar els reptes que tenim per davant. I, tanmateix, també des de la confiança i l'honestetat intel·lectual que ens han ensenyat autors com Carles Riba o Mercè Rodoreda en temps

difícils. Vull entendre que ens sentim hereus del seu gest ètic i estètic, i que l'esforç de tots vosaltres hi troba renovament i força. I enllesteixo les meves paraules amb una proclama manllevada de l'admirat escriptor André Malraux: cultura i coratge.

Moltes gràcies.

VICENÇ LLORCA
DIRECTOR GENERAL DE PROMOCIÓ CULTURAL
GENERALITAT DE CATALUNYA